

MUNI
FI

Etika a IT: Organizace předmětu

Mgr. Tomáš Foltýnek, Ph.D.

foltynec@fi.muni.cz

Osnova první přednášky

- Organizační informace
 - Představení přednášejícího
 - Vaše očekávání od předmětu
 - Předběžná osnova předmětu
 - Požadavky na ukončení
- Základní pojmy
 - Etika, morálka, hodnoty, ctnosti
 - Morální dilema
 - Diskuse o morálních dilematech
 - Dilemata programátorů autonomních vozidel

Tomáš Foltýnek – CV

- 2003: Mgr. vzdělání
 - Fakulta Informatiky MU
- 2006: Ph.D. vzdělání
 - PEF MENDELU
- 2004 – 2022: Odborný asistent ÚI PEF MENDELU
- 2021 – dosud: Letor KTP FI MU
- Působení v zahraničí
 - 2005: 1 semestr Universidad Politécnica de Madrid, Španělsko (studentská stáž Erasmus+)
 - 2013: 1 měsíc Coventry University, UK
 - 2018: 6 měsíců Universität Konstanz, Německo (vědeckovýzkumná stáž)
 - 2018-19: 1 rok Bergische Universität Wuppertal, Německo (pracovní poměr)

Mé zkušenosti s akademickou etikou

- Projekty zaměřené na prevenci plagiátorství
 - 2010 – 2013: Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education across Europe
 - 2015 – 2016: South-East European Project on Policies for Academic integrity
 - 2017 – 2018: Project on Academic Integrity in the Caucasus, Kazakhstan and Turkey
- 2017 – dosud: Předseda sdružení European Network for Academic Integrity
 - Organizace a spoluorganizace konferencí
 - Plagiarism across Europe and Beyond
 - European Conference on Academic Integrity and Plagiarism
- Mendelova univerzita v Brně
 - 2017 – 2021: Koordinátor pro akademickou etiku na PEF MENDELU
 - 2017 – 2018: Člen Etické komise MENDELU
- Zástupce ČR v platformě ETINED při Radě Evropy
 - Pan-European platform for Ethics, Transparency and Integrity in Education
- 2021 – dosud: Místopředseda Pracovní komise pro etiku v pedagogické a vědecké práci
 - Rada vysokých škol

Specifika předmětu o etice

- Nelze tvrdit, že lektor
 - Je morálně čistší než jeho studenti
 - Dokáže řešit etické problémy lépe než studenti
- Role lektora je
 - Klást vhodné otázky
 - Pomoci studentům systemizovat poznatky
 - Pomoci studentům identifikovat hodnoty, které jsou v konfliktu
- Rozdíly oproti odborným (matematickým) předmětům
 - Odpověď nebývá jednoznačná, lze (a je vhodné) o ní diskutovat
 - Záleží na úhlu pohledu a dalších okolnostech

Varování: Pokus na lidech 😊

- Toto je první běh předmětu
 - Obsah, forma a požadavky nejsou vyladěné
- Uvítám zpětnou vazbu
 - K náplni předmětu i k metodám výuky
- Uvítám náměty
 - Na témata, kterým byste se chtěli věnovat
 - Na organizaci výuky pro 100+ studentů

Zdroj obrázku: [DangerSigns](#)

Vaše očekávání?

- Jaká je vaše motivace pro zápis tohoto předmětu?
 - Jaká jsou vaše očekávání?
 - Co byste si rádi z předmětu odnesli?
 - Která témata vás zajímají?
-
- Obsah a forma předmětu jsou silně inspirovány předmětem [Ethics and Information Technology](#) na University of Michigan

Etika a IT: Předběžná osnova předmětu I.

- 16. 2. Úvod do etiky
 - Základní pojmy, Morální dilema, Diskuse o morálních dilematech: Debata a dialog
- 23. 2. Etické nakládání s daty
 - Jak produkovat a shromažďovat data eticky? Kdo je vlastníkem dat? Kapitalismus dohledu
- 2. 3. Zkreslení informací v algoritmech
 - Etické aspekty transformace dat na informace a znalosti, Etické aspekty prezentace dat
- 9. 3. VOLNO
- 16. 3. Mediální manipulace a dezinformace na internetu
 - Důsledky nekvalitního, zavádějícího a nenávistného obsahu na internetu, Jak mohou informační technologie předcházet či omezovat šíření dezinformací?
 - Filtrování informací a cenzura. Kdy lze filtrování informací považovat za etické? Nová Velká Čínská zeď, Právo na zapomnění v EU
- 23. 3. Etické aspekty sociálních médií a zpravodajských serverů
 - Pozitivního a negativní obsah a jeho atraktivita, Pay-per-click a společenská odpovědnost

Etika a IT: Předběžná osnova předmětu II.

- 30. 3. Crowdsourcing znalostí; Wikipedia
 - Proč věřit a proč nevěřit Wikipedii?
- 6. 4. Internet a autorská práva (zvaná přednáška Mgr. Ing. Jiří Marek – ÚVT MU)
 - „Remixová“ kultura, Volné dílo a licence Creative commons, Problematika plagiátorství
- 13. 4. Přístup k vědeckým výsledkům a jejich využití
 - Open access a open data, Predátorské časopisy, jejich souvislost s open access a důsledky pro vědu, Možné důsledky využívání vědeckých výsledků laiky
- 20. 4. Anonymita v online prostoru
 - Anonymita, pseudonymita, Zneužití anonymity k obtěžování, Anonymní platby
- 27. 4. Informační technologie pro prevenci a detekci neetického jednání
 - Detekce plagiátorství, Proctoringové systémy, Blockchain
- 4. 5. VOLNO
- 11. 5. Profesní etika v IT
 - Co znamená „být dobrým informatikem“?, Etické otázky při návrhu a vývoji IT

Požadavky na ukončení předmětu

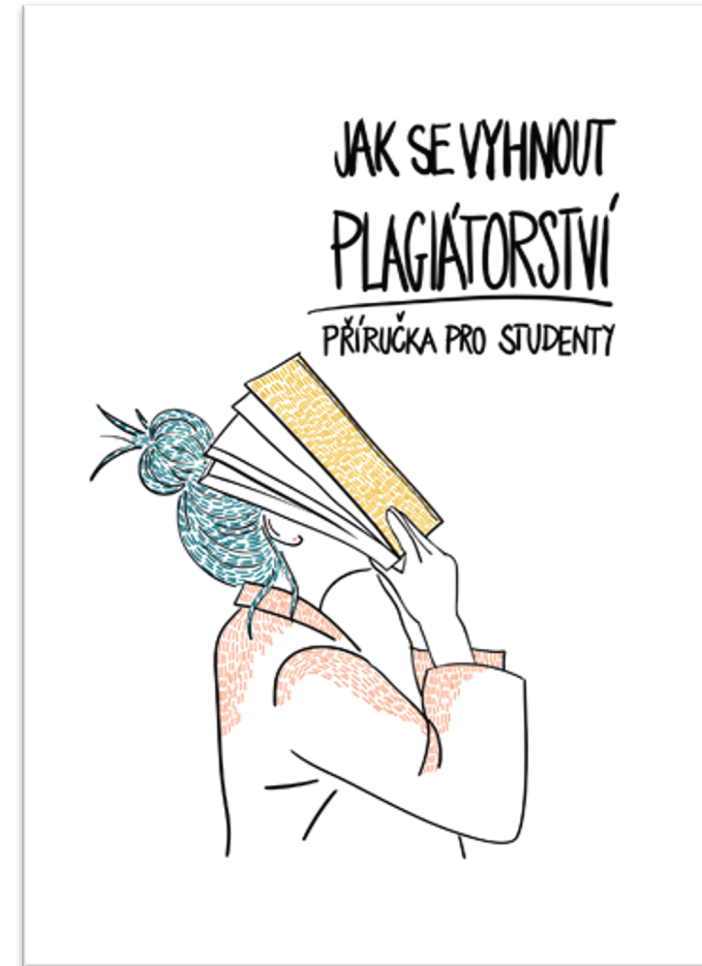
- Předpokládá se zájem o téma
- Požadavek pro získání kolokvia: 60 bodů ze 100 možných
- 40 bodů: Aktivní účast na přednáškách
 - 10 x 2 body: Odpovědníky k zadaným článkům
 - 10 x 2 body: Zapojení do diskuse
- 10 bodů: Online aktivita
 - Tipy na zajímavé články do předmětové diskuse v IS / Teamsech
 - Příspěvky na sociálních sítích, blogu, atd.
- 40 bodů (nebo 2 x 20 bodů): Vlastní zpracování zvoleného tématu
 - Buď esej na dané téma
 - Nebo prezentace tématu na přednášce
- 10 bodů: Kritická zpětná vazba k eseji někoho jiného

Požadavky na esej

- Smyslem je důkladné porozumění zvolenému tématu
 - Rozebíraného v rámci předmětu → Zpracování do větší hloubky
 - Jiné související téma
 - Případová studie
- Rozsah 3000 – 4000 slov (nebo 2x 1500 – 2000 slov)
- Dodržování zásad akademického psaní
 - Stavění vlastních myšlenek na tom, co bylo publikováno dříve
 - Oddělit vlastní myšlenky od cizích
 - Pečlivé odkazování na použité zdroje
- Jazyk: čeština, slovenština, angličtina

Před psaním doporučuji... 😊

- FOLTÝNEK, Tomáš et al. *Jak se vyhnout plagiátorství* [online].
Praha: Karolinum, 2020.
ISBN 978-80-246-4790-6.
Dostupné z:
<https://karolinum.cz/knihy/foltynek-jak-se-vyhnout-plagiatorstvi-24022>
- K dispozici je i [audio verze](#) a [verze ve znakové řeči](#)

Požadavky na zpětnou vazbu

- Přečíst esej někoho jiného
- Sepsat:
 - Co se mi líbilo a co se mi nelíbilo
 - S čím souhlasím, s čím nesouhlasím a proč
 - Co v eseji na dané téma chybělo či přebývalo
- Rozsah: 500 – 1000 slov
- Jazyk: čeština, slovenština, angličtina
 - Může se lišit od jazyka eseje

Termíny

- Aktivní účast na přednáškách do 15. 5.
- Online aktivita do 31. 5.
 - Přepočítání průběžně udělovaných bodů do intervalu $\langle 0; 10 \rangle$
- Odevzdání esejů do 5. 6.
 - Za každý den zpoždění penalizace 2 body
- Odevzdání zpětné vazby do 26. 6.

- Uzavření hodnocení předmětu do 30. 6.

Akademická etika

- Očekává se přístup k výuce a ke studiu v souladu se základními hodnotami akademické etiky
 - Poctivost, důvěra, férovost, respekt, zodpovědnost, odvaha
- Co si pod těmito hodnotami představujete?
- Jak konkrétně se projevují ve vašem přístupu ke studiu?

Dilemma Game

- Nainstalujte si aplikaci, budeme ji využívat na každé přednášce
- <https://www.eur.nl/en/about-eur/policy-and-regulations/integrity/research-integrity/dilemma-game>

